

Ekološka inteligentnost za tri stebre opolnomočenja naravovarstva: podatkovna ozaveščenost, poznavanje prava in komunikacijske veščine

POVZETEK

Jurij Dobravec 2020-10-04

Obsežnejše besedilo je na voljo na spletni strani Društva Jarina Bohinj *Naravovarstvena in okoljska misel na Slovenskem*, noemis.jarina.org/dobravec.

Okvir

Pod naslovom *Trije stebri opolnomočenja naravovarstva* nadaljujem dosedanja razmišljanja o prihodnosti slovenskega in širšega naravovarstva, zlasti prispevkov z naslovi: *Spomenica 2020 o prihodnosti odnosa med človekom in ostalo naravo v Sloveniji* (september 2019), *Prihodnost narave in odnos človeka do nje* (november 2019) in *Vizija razvoja in delovanja Sektorja za ohranjanje narave Ministrstva za okolje in prostor* (november 2019).

Tudi tokratna ideja se giblje v trikotniku med poklicnim naravovarstvom, splošno družbeno javnostjo in naravo.

Esej s kategorično nadgrajenimi pogledi izziva prihodnja naravovarstvena desetletja.

Problem

Opažanja kažejo, da kljub ...

- merljivi uspešnosti na področju podatkov in predpisov,
- dokazljivega napredka pri številu strategij odnosov z javnostmi,
- eksponentnem porastu števila marljivih poklicnih naravovarstvenikov,
- intenzivnosti javnih dejavnosti vladnih in nevladnih organizacij,
- večmilijonski finančni uspešnosti v mednarodnih projektih,

in navsezadnje

- z anketami dokazani splošni naklonjenosti državljanstva naravi,

... naravovarstvo vse pogosteje pada v težko razumljive in celo **paradoksalne zadrege**, ki glede na številke ne ogrožajo dejavnosti, ampak naravo samo. Morda jo v posameznih primerih ogrožajo celo bolj, kot če dejavnosti ne bi bilo.

Kaže se, da naravovarstvenega napredka ne prinese več niti povečevanje količine podatkov, niti nadgradnja zakonodaje, niti komunikacijske strategije s pridruženimi poročili.

Predlagane smeri in orodja rešitve

Potreben po preskok paradigme v novo kakovost.

Za preskok ne bo zadosti pomnoževati obstoječih vsebin. Zato esej tradicionalno razpravo podatkih, predpisih in komunikaciji kategorično nadgrajuje na novo raven.

Podatki

so pomembni sami na sebi in zlasti kot gradivo za naravovarstveno informacijo. A močnejše bo, če ne bomo le presojali njihove kakovosti in uporabnosti, ampak ozavestili njihov obstoj ali neobstoj ter pomen, smisel in uporabnost tega obstoja/neobstoja.

Pravni sistemi

so pomembni, a še pomembneje bo, da jih ne bomo poznali kot rigidne servise v službi posameznih primerov, ampak predvsem, da se ob jasni konceptualni distinkciji in interaktivno z naravovarstveno etiko v polnosti implementirajo v celotno družbo kot uporabni in koristni za naravo in za soljudi.

Komunikacija

z namenom ozaveščanja je nujna, vendar jo bo še pomembneje iz avtoritarno enosmerne preleviti v mreženje, in to ne z izhodiščem v podatkih ali predpisih, ampak opolnomočeno v ciljni skupini ali ciljni/em posameznici/ku, s katerima komuniciramo.

Ekološka inteligentnost

Zgled za miselni preskok iščem v procesih, ki v naravi že obstajajo.

Naravoslovje, zlasti ekologija, človeku prinaša, 'nauk' o preživetju. Natančneje rečeno, nauke o vedenju in vedenju, ki omogočajo preživetje. Čutila – ki jih v poplavi želje po pozitivističnem racionalizmu žal prepogosto mešamo z begajočimi občutki – so tu neposredno udeležena. A vsakemu bitju koristijo le na osnovi presoje informacij.

Konkretno zate in s tem za slovensko naravovarstvo to pomeni: opazuj, prisluhni, preštej, izmeri, poglobi se; dojemaj, analiziraj, vrednoti, kritično presojaj; primerjaj, samoreflektiraj, diskutiraj, dovoli boljše in slabše; premisli, ubesedi, udejanji, dopusti alternative; v pasivu, v aktivu, nevtrarno.

Mehanizme mišljenja in delovanja človeka po zgledu ostale narave, združene z zavestno ali intuitivno kritično presojo, imenujem **ekološka inteligentnost**.